

El Mediterrani en la cultura rapitenca

El passat 01 de desembre el Museu de la Mar de l'Ebre de la Ràpita va celebrar el seu 10è aniversari, la qual cosa va portar al nostre Ajuntament a una sèrie d'activitats en què es va posar en valor el patrimoni marítim rapitenc, recollit en les sales permanents que l'alberguen, i és que la Ràpita, des del seu naixement ha estat eminentment marinera -sense oblidar a la pagesia- i no es compren sense la influència que ha tingut el Mediterrani en la seva gent i en la seva cultura. D'aquesta forma, el nostre port, la badia dels Alfacs, ha estat testimoni d'uns episodis històrics que han confirmat la seva personalitat, i és que el Mediterrani sempre ha estat un espai difusor de cultures i d'història, i en la seva part oriental va sorgir la nostra civilització, el nostre sistema de vida, un eix de comunicació que ha propiciat un major coneixement entre els pobles riberencs, tot i que en moltes ocasions aquest coneixement s'ha transformat en epi-

sodis bèl·lics intolerables, com el que avui estan protagonitzant Israel i Palestina.

El Mediterrani i les seves costes, i en aquest cas la Mar de l'Ebre, han estat protagonistes destacats en moltes de les seves històries. No podem oblidar que Ramon Berenguer III va fer la primera conquesta catalanocrisiana al sud de Catalunya; l'armada de Jaume II i la flota d'Alfons el Magnànim van partir per a la conquesta de Sardenya. L'almirall Andrés Doria va estar lluitant contra els musulmans en una de les seves 'còrreries' al Delta... però sense dubte l'episodi més recordat i el que històricament -en el seu moment- hagués pogut canviar la història d'Espanya va ser el desembarcament del comte de Montemolins i el seu protegit el general Ortega per a aconseguir el tron d'Espanya en detriment de la seva neboda, la futura Isabel II.

Afortunadament, la literatura de viatges ha estat una peça clau per a

comprendre la cultura d'altres formes de vida dels pobles mediterranis, hi han estat molts els viatgers -cristians, jueus i musulmans- els que han freqüentat les seves ribes per a deixar constància d'altres cultures dels llocs que visitaven, com va fer el tortosí Abu Bakr al-Turtuxí.

Però, en el cas de la Ràpita, hi ha hagut una sèrie de gent que també han estudiat el nostre litoral. D'aquesta forma podem constatar que Lluís de Montsià i Sebastià Juan Arbó han estat els primers en contar i narrar la vida i la història del nostre poble i dels Alfacs. Tots dos, en les seves obres, han estat testimonis directes del passat mariner. Es dona la casualitat que el seu lloc de naixença distava a penes 10 metres l'un de l'altre, en ple barri pescador, al carrer Sant Roc. Arbó, en les seves memòries i en la segona trilogia de l'Ebre, ho explica ben clarament. Lluís Millan i Joan Brunet van escriure sobre el Delta i la pesca, la història i la vida

dels pescadors. Millan va narrar els tràgics episodis ocorreguts als Alfacs en el seu imprescindible *Naufragis a la mar de l'Ebre*, sobretot la tragèdia del 21 de desembre de 1891 en què van morir 27 rapitencs, entre ells set xiquets, i que ha passat a la història del poble com "l'any de les desgràcies", a causa d'un terrible temporal de llevant.

La Ràpita va ser la seu del Primer Congrés de les Ràpites de l'Estat Espanyol al setembre de 1989 i un altre Congrés el desembre de 1990 sobre l'expulsió dels moriscos pel nostre port. A tot això, s'han publicat més llibres que parlen de la Mar de l'Ebre, com per exemple Miquel Reverte a *Cròniques d'una mar desapareguda* i Josep Pitarch a *Apuntes para una Historia Naval del Puerto de los Alfaques*, però l'última gran sorpresa ha estat la del jove Àngel Pascual, el tècnic responsable de la gestió del nostre Museu en la sorprenent i fantàstica *Expedició dels poetes als Alfacs*.

Eduardo Sánchez
cronista cultural

Avui, quan el Mediterrani, en el món convuls que estem vivint, amb la guerra entre Israel i Hamàs, la guerra a Síria, els problemes territorials de Líbia, les tensions entre Algèria i el Marroc, el fracàs de la democràcia al món àrab, la migració africana que ha significat per a moltes persones una tomba paorosa al fons del mar..., el nostre Museu de la Mar de l'Ebre, en el seu 10è aniversari s'aixeca com un temple de pau i germanor, d'acollida i comprensió, d'unió i respecte. I les peces que alberga, depositaris d'un Mediterrani que vol viure en pau amb tots els països que banyen les seves ribes.